

2024/616

7.3.2024

KOMISJONI SOOVITUS (EL) 2024/616,

18. detsember 2023,

**Madalmaade ajakohastatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava (2021–2030) projekti kohta ning
Madalmaade meetmete kooskõla kohta liidu kliimaneutraalsuse eesmärgiga ja kliimamuutustega
kohanemisel tehtavate edusammude tagamisega**

(Ainult hollandikeelne tekst on autentne)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrust (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 9 lõiget 2 ja artikli 14 lõiget 6,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999, ⁽²⁾ eriti selle artikli 7 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

Soovitused Madalmaade ajakohastatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava (2021–2030) projekti kohta

- (1) Madalmaad esitasid oma ajakohastatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekti 29. juunil 2023.
- (2) Määruse (EL) 2018/1999 (edaspidi „juhtimismäärus“) artiklis 3 ja I lisas on esitatud elemendid, mis peavad sisalduma ajakohastatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades. 2022. aasta detsembris võttis komisjon vastu suunised liikmesriikidele ajakohastatud riiklike energia- ja kliimakavade projektide ja lõplike kavade koostamise protsessi ja ulatuse kohta ⁽³⁾. Suunistes on kindlaks määratud head tavad ning kirjeldatud hiljutiste poliitiliste, õiguslike ja geopoliitiliste muutuste mõju energia- ja kliimapoliitikale.
- (3) Seoses kavaga „REPowerEU“ ⁽⁴⁾ ning 2022. ja 2023. aasta Euroopa poolaasta tsüklite raames on komisjon pööranud suurt tähelepanu liikmesriikide energia ja kliimaga seotud reformi- ja investeerimisvajadustele, et õiglase roheülemineku kiirendamisega tugevdada energiapuulgeolekut ja suurendada taskukohasust. See kajastub 2022. ja 2023. aasta Madalmaade riigiaruannetes ⁽⁵⁾ ning nõukogu soovitustes Madalmaadele ⁽⁶⁾. Liikmesriigid peaksid uusimaid riigipõhiseid soovitusi oma lõplikes ajakohastatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimavades arvesse võtma.

⁽¹⁾ ELT L 328, 21.12.2018, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 243, 9.7.2021, lk 1.

⁽³⁾ Komisjoni teatis suuniste kohta liikmesriikidele 2021.–2030. aasta riiklike energia- ja kliimavade ajakohastamiseks (ELT C 495, 29.12.2022, lk 24).

⁽⁴⁾ COM(2022) 230 final.

⁽⁵⁾ SWD(2022) 621 final, SWD(2023) 619 final.

⁽⁶⁾ COM(2022) 621 final, soovitus võtta vastu nõukogu soovitus; COM(2023) 619 final, soovitus võtta vastu nõukogu soovitus.

- (4) Komisjoni soovitud jõupingutuste jagamise määruse ⁽⁷⁾ kohaste riiklike eesmärkide saavutamise kohta põhinevad tõenäosusel, et liikmesriigid järgivad 2030. aastaks seatud eesmärgi, võttes arvesse jõupingutuste jagamise määruse kohaste paindlikkusmeetmete kasutamise eeskirju.
- (5) Süsinikdioksiidi kogumist, kasutamist ja säilitamist käsitlevate komisjoni soovitud eesmärk on saada ülevaade asjaomase tehnoloogia kavandatavast kasutuselevõttust riigi tasandil, sealhulgas teave aastani 2030 igal aastal kogutavate CO₂ koguste kohta, jaotatuna kogutava CO₂ allikate kaupa – kas see on pärit Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/87/EÜ ⁽⁸⁾ hõlmatud kütistest või muudest allikatest (nt biogeensetest allikatest või otse atmosfäärist) –, kavandatud CO₂ transporditaristu kohta ning võimalike riigisiseste CO₂ säilitamisvõimaluste ja CO₂ sisestusmahtude kohta, mis on kavandatud olema kättesaadavad 2030. aastal.
- (6) Komisjoni soovitud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/841 ⁽⁹⁾ (maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse määruse – edaspidi „LULUCFi määrus“) rakendamise tulemuslikkuse kohta käsitletakse seda, kuidas liikmesriik täidab ajavahemikul 2021–2025 (esimene ajavahemik) negatiivse saldo vältimise kohustust ja ajavahemikul 2026–2030 (teine ajavahemik) oma riikliku eesmärgi, võttes arvesse selles määruses sätestatud paindlikkusmeetmete kasutamise eeskirju. Komisjoni soovitud võetakse arvesse ka seda, et esimesel ajavahemikul kantakse LULUCFi määruse kohaldamisala ülemäärased heitkogused automaatselt üle jõupingutuste jagamise määruse kohaldamisalasse.
- (7) Selleks et kliimamuutustega kohanemine toetaks nõuetekohaselt energiaalaste eesmärkide ja kliimamuutuste leevendamise eesmärkide saavutamist, on oluline teha kindlaks võimalikud kliimamuutustega seotud ohud ning analüüsida kliimatundlikkust ja -riske, mis võivad mõjutada asjaomaseid piirkondi, elanikkonnarühmi ja sektoreid. Komisjoni soovitud kliimamuutustega kohanemise kohta võetakse arvesse seda, mil määral on Madalmaad lõiminud oma ajakohastatud riikliku energia- ja kliimakavasse kohanemiseesmärgid, milles on arvestatud kliimarisikudega, mis võivad takistada Madalmaid saavutamast energialiidu eesmärgi ja sihte. Ilma konkreetsete kohanemist käsitlevate kavandatud ja rakendatud poliitikasuundade ja meetmeteta on ohus energialiidu mõõtetega seotud eesmärkide saavutamine. Elektrikatkestuse ohu tõttu nõuab erilist tähelepanu veeresurside majandamine muutuvates kliimatingimustes, võttes arvesse, et üleujutused, kuumus ja põuad mõjutavad energia tootmist.
- (8) Komisjoni soovitud taastuvenergiaeesmärkide kohta põhinevad määruse (EL) 2018/1999 II lisas esitatud valemil, mis tugineb objektiivsetele kriteeriumidele, ning peamistel poliitikasuundadel ja meetmetel, mida Madalmaade ajakohastatud riikliku energia- ja kliimakava projektis ei ole, kuid mida on vaja, et Madalmaad saaks õigeaegselt ja kulutõhusalt anda oma riikliku panuse liidu siduvasse eesmärki suurendada taastuvenergia osakaalu 2030. aastaks vähemalt 42,5 %ni koos ühise püüdlusega suurendada seda 45 %ni vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2018/2001, ⁽¹⁰⁾ milles käsitletakse taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamist. Komisjoni soovitud põhinevad ka Madalmaade panusel selle direktiivi artiklites 15a, 22a, 23, 24 ja 25 esitatud konkreetsete eesmärkide saavutamisse ning sellega seotud poliitikasuundadel ja meetmetel
-
- ⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhooonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 (ELT L 156, 19.6.2018, lk 26), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. aprilli 2023. aasta määrusega (EL) 2023/857, millega muudetakse määrust (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhooonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning määrust (EL) 2018/1999 (ELT L 111, 26.4.2023, lk 1).
- ⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhooonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).
- ⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/841, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev kasvuhooonegaaside heide ja sellest tulenevate kasvuhooonegaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ja otsust nr 529/2013/EL (ELT L 156, 19.6.2018, lk 1), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. aprilli 2023. aasta määrusega (EL) 2023/839, millega muudetakse määrust (EL) 2018/841 kohaldamisala, aruandlus- ja täitmisenõuete lihtsustamise ning liikmesriikidele 2030. aastaks eesmärkide kehtestamise osas, ning määrust (EL) 2018/1999 seire, aruandluse, edusammude jälgimise ja läbivaatamise parandamise osas (ELT L 107, 21.4.2023, lk 1).
- ⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta direktiiviga (EL) 2023/2413, millega muudetakse direktiivi (EL) 2018/2001, määrust (EL) 2018/1999 ja direktiivi 98/70/EÜ seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamisega ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv (EL) 2015/652 (ELT L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

direktiivi kiireks ülevõtmiseks ja rakendamiseks. Soovitused kajastavad seda, kui oluline on töötada välja põhjalik pikaajaline kava taastuenergia ja eelkõige tuuleenergia kasutuselevõtuks, et suurendada selle nähtavust Euroopa töötleva tööstuse ja võrguettevõtjate jaoks kooskõlas Euroopa tuuleenergia paketiga ⁽¹¹⁾.

- (9) Komisjoni soovitused riikliku energiatõhususpanuse kohta põhinevad energiatõhusust käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2023/1791 ⁽¹²⁾ artiklil 4, direktiivi I lisas esitatud valemil ning sellega seotud poliitika-suundadel ja meetmetel selle rakendamiseks.
- (10) Komisjoni soovitustes pööratakse erilist tähelepanu eesmärkidele ja panustele ning nendega seotud poliitika-suundadele ja meetmetele kava „REPowerEU“ elluviimiseks, et kiiresti järk-järgult kaotada sõltuvus Venemaa fossiilkütustest. Soovitustes võetakse arvesse kogemusi, mis on saadud paketi „Säästame gaasi turvalise talve nimel“ ⁽¹³⁾ rakendamisel. Soovitused kajastavad vajadust muuta energiasüsteem vastupidavamaks, võttes arvesse kohustusi, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) 2019/941, ⁽¹⁴⁾ mis käsitleb ohuvalmidust elektrisektoris, ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) 2017/1938, ⁽¹⁵⁾ mis käsitleb gaasivarustus-kindlust, ning kooskõlas komisjoni soovitusena energia salvestamise kohta ⁽¹⁶⁾.
- (11) Komisjoni soovitustes võetakse arvesse vajadust kiirendada energia siseturu lõimimist, et tugevdada paindlikkuse rolli ning võimestada ja kaitsta tarbijaid. Komisjoni soovitustes võetakse arvesse ka seda, et on oluline hinnata energiaostuvõimetute leibkondade arvu kooskõlas määruse (EL) 2018/1999 artiklis 3 esitatud nõuetega ja komisjoni soovitusena (EL) 2023/2407 ⁽¹⁷⁾.
- (12) Komisjoni soovitused kajastavad vajadust tagada piisavad investeeringud puhta energia alastes teadusuuringutesse ja uuendustesse, et edendada nende arengut ja suurendada tootmisvõimsust, sealhulgas kehtestada asjakohased poliitikasuunad ja meetmed energiamahukate tööstusharude ja muude ettevõtete jaoks, ning vajadust täiendada kliimanetraalse tööstuse jaoks töötajate oskusi, et toetada liidus tugevat, konkurentsivõimelist ja keskkonnasäästlikku majandust.
- (13) Komisjoni soovitused tuginevad Pariisi kokkuleppe raames võetud kohustusele järk-järgult vähendada fossiilkütuste kasutamist ning fossiilkütuste toetuste järkjärgulise kaotamise tähtsusele.
- (14) Investeeringuvajadusi käsitlevad komisjoni soovitused tulenevad komisjoni hinnangust selle kohta, kas Madalmaade esitatud ajakohastatud kava projektis on antud üldine ülevaade investeerimisvajadustest energialiidu kõigi mõõtmetega seotud eesmärkide ja panuste saavutamiseks, märgitud rahastamisallikad, tuues eraldi välja era- ja avaliku sektori allikad, kirjeldatud investeeringuid, mis on kooskõlas Madalmaade taaste- ja vastupidavuskavaga, Madalmaade õiglase ülemineku territoriaalse kavaga ning Euroopa poolaasta raames esitatud 2022.–2023. aasta riigipõhiste soovitustega, ning kas selles sisaldub kavandatud poliitikasuundade ja meetmete usaldusväärne makromajanduslik hinnang. Riiklik energia- ja kliimakava peaks tagama riigi poliitikasuundade ja meetmete läbipaistvuse ja prognoositavuse, et toetada investeerimiskindlust.

⁽¹¹⁾ Teatis Euroopa tuuleenergia tegevuskava kohta (COM(2023) 669 final, 24.10.2023) ja teatis ELi merel toodetud taastuenergia eesmärkide elluviimise kohta (COM(2023) 668 final).

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/1791, mis käsitleb energiatõhusust ja millega muudetakse määrust (EL) 2023/955 (ELT L 231, 20.9.2023, lk 1).

⁽¹³⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Säästame gaasi turvalise talve nimel“ (COM(2022) 360 final).

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/941, mis käsitleb ohuvalmidust elektrisektoris ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2005/89/EÜ (ELT L 158, 14.6.2019, lk 1).

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1938, mis käsitleb gaasivarustuskindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 994/2010 (ELT L 280, 28.10.2017, lk 1).

⁽¹⁶⁾ Komisjoni 14. märtsi 2023. aasta soovitus „Energia salvestamine – alusepanek vähese CO₂ heitega ja kindlale ELi energiasüsteemile“ (ELT C 103, 20.3.2023, lk 1).

⁽¹⁷⁾ Komisjoni 20. oktoobri 2023. aasta soovitus (EL) 2023/2407 energiaostuvõimetuse kohta (ELT L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

- (15) Komisjoni soovitusel kajastavad seda, kui tähtis on pidada ulatuslikke piirkondlikke konsultatsioone ning tagada varajane ja kaasav konsulteerimine riikliku energia- ja kliimakava teemal, sealhulgas üldsuse tulemuslik osalemine koos piisava teabe ja sobiva ajakavaga, kooskõlas Arhusi konventsiooniga ⁽¹⁸⁾.
- (16) Õiglast üleminekut käsitlevad komisjoni soovitusel kajastavad hinnangut selle kohta, kas Madalmaade kavas on piisavalt põhjalikult kindlaks tehtud kliimapöörde ja energiasüsteemi ümberkujundamise mõju ühiskonnale, tööhõivele ja oskustele, ning kas seal on visandatud asjakohased kaasnevad poliitikasuunad ja meetmed õiglase ülemineku edendamiseks, toetades samal ajal nii inimõiguste kui ka soolise võrdsuse edendamist.
- (17) Komisjon lähtus Madalmaadele soovitude andmisel Madalmaade esitatud ajakohastatud riikliku energia- ja kliimakava projektile antud hinnangust, ⁽¹⁹⁾ mis avaldatakse koos käesoleva soovitusel.
- (18) Holland peaks käesolevaid soovitusi oma 30. juuniks 2024 esitatava lõpliku ajakohastatud riikliku energia- ja kliimakava koostamisel nõuetekohaselt arvesse võtma.

Soovitusel, mis käsitlevad kooskõla liidu kliimaneutraalsuse eesmärgiga ja kliimamuutustega kohanemisel tehtavate edusammude tagamisega

- (19) Määruse (EL) 2021/1119 (Euroopa kliimamäärus) kohaselt peab komisjon hindama liikmesriikide meetmete kooskõla kliimaneutraalsuse eesmärgiga ja kliimamuutustega kohanemisel tehtavate edusammude tagamisega. Komisjon hindas Madalmaade meetmete kooskõla nende eesmärkidega ⁽²⁰⁾. Allpool esitatud soovitusel põhinevad sellel hinnangul. Madalmaad peaks neid soovitusi nõuetekohaselt arvesse võtma ja võtma nende suhtes järelemeetmeid kooskõlas Euroopa kliimamäärusega.
- (20) Oluline samm kõrgemate kohanemiseesmärkide seadmisel on töötada riikliku kliimapoliitika jaoks välja asjakohane õigusraamistik, millega kehtestatakse siduvad ja korrapäraselt ajakohastatavad kohanemiseesmärgid, et mõõta üldisi edusamme vastupanuvõime suurendamisel.

SOOVITAB MADALMAADEL TEHA JÄRGMIST:

MÄÄRUSE (EL) 2018/1999 KOHASE AJAKOHASTATUD RIIKLIKU ENERGIA- JA KLIIMAKAVA PROJEKT

- Määrata kindlaks kulutõhusad täiendavad poliitikasuunad ja meetmed – eelkõige põllumajandussektoris ja muu kui CO₂ heite, sealhulgas metaani, N₂O ja fluoritud gaaside jaoks, mille allikateks on tööstusprotsessid ja toodete kasutamine, põllumajandus ja jäätmekäitlus –, et kaotada prognoositav 9,3 protsendipunkti suurune puudujääk, mis takistab saavutamast jõupingutuste jagamise määruse kohast riiklikku eesmärki vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heidet 2005. aasta tasemega võrreldes 48 %. Esitada ajakohastatud prognoosid, millest on näha, kuidas olemasolevad ja kavandatud poliitikasuunad aitavad seda eesmärki saavutada, ning vajaduse korral täpsustada, kuidas kasutatakse nõuete täitmise tagamiseks jõupingutuste jagamise määruse kohaseid paindlikkusmeetmeid. Täiendada teavet poliitikasuundade ja meetmete kohta, eelkõige liidu rahastamisprogrammide (nt ühise põllumajanduspoliitika) meetmete kohta, kirjeldades selgelt nende ulatust, ajakava ja võimaluse korral eeldatavat mõju kasvuhoonegaaside heite vähendamisele.
- Esitada kava kohaselt kogutava CO₂ heite allikad. Esitada CO₂ summaarne sisestusmaht.
- Esitada lisateavet kavandatud meetmete kohta, kvantifitseerides nende eeldatava mõju (sidumise või heite kogused) LULUCFi sektoris. Anda selget teavet selle kohta, kuidas kasutatakse avaliku sektori vahendeid (nii liidu rahalisi vahendeid, sh ühise põllumajanduspoliitika vahendeid, kui ka riigiabi) ja erasektori vahendeid süsinikku siduva majandamise kavade kaudu järjepidevalt ja tulemuslikult selleks, et saavutada riiklik netosidumise eesmärk. Anda vastavalt määruse (EL) 2018/1999 V lisa 3. osale teavet selle kohta, milline on seire, aruandluse ja kontrolli jaoks kõrgemate määramistasandite/geograafiliselt täpsete andmestike kasutamisele ülemineku seis ja milliseid edusamme selle tagamiseks veel teha tuleb.

⁽¹⁸⁾ Keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioon, 25. juuni 1998 (Arhusi konventsioon).

⁽¹⁹⁾ SWD(2023) 921 final.

⁽²⁰⁾ ELi kliimameetmete 2023. aasta eduaruanne (COM(2023) 653 final) ja komisjoni talituste töödokument „Hinnang kliimamuutustega kohanemisel tehtud edusammudele üksikutes liikmesriikides vastavalt Euroopa kliimamäärusele“ (SWD(2023) 932 final).

4. Esitada täiendav analüüs kliimatundlikkuse ja kliimarisikide kohta, mis on seotud riiklike eesmärkide ja panuste saavutamise ja poliitikasuundade ja meetmetega energialiidu eri mõõtmetes. Paremini kirjeldada ja kvantifitseerida seost energialiidu konkreetsete eesmärkide ja poliitikasuundadega, mida kliimamuutustega kohanemist käsitlevad poliitikasuunad ja meetmed peaksid toetama. Esitada piisavalt üksikasjalikult täiendavad kliimamuutustega kohanemist käsitlevad poliitikasuunad ja meetmed, mis aitavad Madalmaadel energialiidu raames riiklikke eesmärke saavutada ja panuseid anda.
5. Suurendada märkimisväärselt (vähemalt 39 %ni) taastuvate energiaallikate osakaalu eesmärki, millega antakse panus muudetud direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu 2030. aasta siduvasse taastuvenergieeesmärki vastavalt määruse (EL) 2018/1999 II lisas esitatud valemile. Lisada soovituslik trajektoor, mis ulatub määruse (EL) 2018/1999 artikli 4 punkti a alapunkti 2 kohaste 2025. ja 2027. aasta võrdlustasemeteni. Tagada piisavate meetmete võtmine, et kaotada puudujääk võrreldes 2021. aasta taastuvate energiaallikate lähteosakaaluga, mis ei tohi olla väiksem kui taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu kohustuslik riiklik üldeesmärk 2020. aastal, nagu on sätestatud määruse (EL) 2018/1999 artikli 32 lõikes 4.
6. Esitada hinnangulised trajektooriid ja pikaajaline kava taastuvenergiatehnoloogia kasutuselevõtuks järgmise kümne aasta jooksul ning väljavaade kuni 2040. aastani. Lisada soovituslik uuendusliku taastuvenergiatehnoloogia kasutuselevõtu eesmärk 2030. aastaks kooskõlas muudetud direktiiviga (EL) 2018/2001. Lisada konkreetset eesmärgid, et aidata saavutada 2030. aasta soovituslikud alleesmärgid hoone- ja tööstussektoris. Kinnitada, et kavas esitatud prognoosid aitavad saavutada tööstussektoris siduvat 2030. aasta alleesmärki muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud kütuste jaoks. Kinnitada siduvad eesmärgid kütte ja jahutussektoris nii aastateks 2021–2025 kui ka aastateks 2026–2030 ning lisada soovituslik eesmärk, et saavutada direktiivi (EL) 2018/2001 IA lisas sätestatud lisaeesmärgid. Täpsustada, millise eesmärgi kavatsevad Madalmaad saavutada transpordisektoris kütusetarnijatele kehtestatud kohustusega, sealhulgas täiustatud biokütuste ja muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud kütuste alleesmärgi kaudu, tagades sealjuures, et järgitakse muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud kütuste miinimumtasest 2030. aastaks.
7. Lisada üksikasjalikud ja kvantifitseeritud poliitikasuunad ja meetmed, mis võimaldavad Madalmaadel õigeaegselt ja kulutõhusalt saavutada oma riiklik panus ELi siduvasse taastuvenergieeesmärki, milleks on 2030 aastaks 42,5 %, mida püütakse ühiselt suurendada 45 %-ni. Kirjeldada eelkõige, kuidas Madalmaad kavatsevad kiirendada loamenetlust muu kui meretuuleenergia tehnoloogia kasutuselevõtuks. Kirjeldada üksikasjalikult taastuvenergiatehnoloogiat, mille jaoks Madalmaad kavatsevad määrata kindlaks taastuvenergia eelisarendusalad koos kiiremate ja lihtsamate menetlustega. Kirjeldada transpordisektori kütusetarnijate kohustuse kavandamist ning võrreldavaid meetmeid, mille abil edendada vesiniku kasutamist tööstuses.
8. Lisada prognoosid bioenergia nõudluse ja pakkumise kohta sektorite lõikes ning esitada andmed impordi jaoks ja energia tootmiseks kasutatava metsa biomassi allika kohta. Lisada hinnang energia tootmiseks kasutatava metsa biomassi riigisisese tarnimise kohta aastatel 2021–2030 kooskõlas muudetud direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 29 sätestatud rangemate säästlikkuse kriteeriumidega ning hinnang selle kohta, kuivõrd metsa biomassi kavandatud kasutamine energia tootmiseks on kooskõlas läbivaadatud LULUCFi määrusest tulenevate Madalmaade kohustustega, eelkõige aastateks 2026–2030, koos riiklike meetmete ja poliitikasuundadega, millega see kooskõla tagatakse. Lisada täiendavad meetmed biometaani kestliku tootmise edendamiseks, võttes arvesse Madalmaade kestliku biogaasi/biometaani tootmispotentsiaali ja tootmist, maagaasi tarbimise profiili, olemasolevat taristut ning kääritudsaaduste ja biogeense CO₂ kasutamist.
9. Esitada võimaluste piires nende sammude eeldatav ajakava, mille tulemusena võetakse vastu seadusandlikud ja muud kui seadusandlikud poliitikasuunad ja meetmed, mille eesmärk on üle võtta ja rakendada muudetud direktiivi (EL) 2018/2001 sätteid, eelkõige eelmistes punktides nimetatud meetmete jaoks.
10. Lisada energia lõpptarbimisel põhinev riiklik energiatõhususpanus liidu 2030. aasta siduva energia lõpptarbimise eesmärgi saavutamise vastavalt direktiivi (EL) 2023/1791 artiklile 4 ja I lisale või korrigeeritud soovituslikule riiklikule panusele, mille komisjon esitab selle direktiivi artikli 4 lõike 5 alusel igale liikmesriigile 1. märtsiks 2024. Esitada sektorite kaupa kogus, mille võrra kõik avaliku sektori asutused peavad vähendama energiatarbimist, avaliku sektori asutuste omanduses olevate koetavate/jahutatavate hoonete aastast renoveeritav üldpõrandapind või vastav aastast saavutatav energiasääst, samuti ajavahemikul 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2030 saavutatav kumulatiivne energiasääst ning vajaduse korral selgitus selle kohta, kuidas määrati kindlaks iga-aastane energiasäästu määr ja arvutamise lähtetsenaarium.

11. Esitada täielikud poliitikasuunad ja meetmed riikliku energiatõhususpanuse saavutamiseks, eelkõige energiasäästumeetmed, et tagada nõutav kumulatiivne lõppkasutuse energiasääst 2030. aastaks, ning meetmed energiaauditite ja energiauhtimissüsteemide edendamiseks. Määrata kindlaks usaldusväärsed energiatõhususe rahastamise programmid ja rahalise toetuse kavad, mis võimaldavad kaasata erasektori investeeringuid ja täiendavat kaasrahastamist.
12. Lisada energiasäästu vahe-eesmärgid hoonefondi jaoks ning kirjeldada üksikasjalikult iga uue meetme mõju energiasäästu vaatenurgast.
13. Selgitada täpsemalt, kuidas Madalmaad kavatsesvad märkimisväärselt tugevdada energiapuudusele mõõdet, eelkõige määratleda selged eesmärgid, et mitmekesistada energiaallikaid, vähendada Venemaa fossiilkütustel põhinevat energiaravustust ja veelgi soodustada gaasinõudluse vähenemist. Lisada üksikasjalikud poliitikasuunad ja meetmed, et saavutada need eesmärgid 2030. aastaks. Tugevdada energiasüsteemi vastupanuvõimet ja paindlikkust, eelkõige seades eesmärgi energiasalvestuse kasutuselevõtuks ning esitades poliitikasuunad ja meetmed kliimamuutustega kohanemise meetmete hädavajalikuks lõimimiseks energiasüsteemi. Esitada selge strateegia Madalmaade olemasolevate tuumkütusesükli rajatiste, eelkõige isotoopide rikastamise rajatiste kasutamiseks. Määrata kindlaks asjakohased meetmed, millega tagada mitmekesistamine ja pikaajaline varustamine tuumamaterjalide, tuumkütuse, varuosade ja teenustega ning tuumajäätmete pikaajaline käitlemine, eelkõige arvestades uute tuumareaktorite ehitamise plaane. Hinnata täpsemalt Madalmaade gaasitaristu vastavust CO₂ heite vähendamise eesmärkidele. Hinnata naftataristu (rafineerimistehaste, naftavarude) piisavust, võttes arvesse naftanõudluse eeldatavat vähenemist ja üleminekut vähem CO₂ heidet tekitavatele alternatiividele.
14. Esitada paindlikkusvajaduste hindamise alusel selged eesmärgid, eelkõige tarbimiskaja jaoks, et parandada energiasüsteemi paindlikkust, ning kirjeldada konkreetseid meetmeid, millega hõlbustada energiasüsteemi lõimimist vastavalt muudetud direktiivi (EL) 2018/2001 artiklile 20a. Veelgi suurendada tarbijate mõjuvõimu jaemüügiturul.
15. Arendada edasi energiaostuvõimetuse vähendamiseks rakendatavat lähenemisviisi, sealhulgas lisada konkreetne mõõdetav energiaostuvõimetuse vähendamise eesmärk, nagu on ette nähtud määruses (EL) 2018/1999, võttes arvesse soovitusi (EL) 2023/2407. Anda selle lähenemisviisi kohta lisateavet, sealhulgas kirjeldada üksikasjalikult olemasolevaid ja võimalikke poliitikasuundi, meetmeid ja rahalisi vahendeid energiaostuvõimetuse vähendamiseks ning eraldatavaid rahalisi vahendeid sotsiaalpoliitika (taskukohasus) ja struktuursete energiameetmete seisukohast. Selgitada, kuidas kavatakse kasutada energiatõhususkohustuste süsteemi kohaseid energiatõhususe parandamise meetmeid, et leevendada energiaostuvõimetust, nagu on nõutud määruses (EL) 2018/1999.
16. Selgitada täpsemalt riigi teadusuuringute, innovatsiooni ja konkurentsivõime alaseid eesmärgi puhta tehnoloogia kasutuselevõtuks ning määrata kindlaks trajektor aastani 2030 ja aastani 2050, et toetada tööstuse CO₂ heite vähendamist ning edendada ettevõtete üleminekut nullneto- ja ringmajandusele. Esitada poliitikasuunad ja meetmed, millega edendatakse nullnetoheitega projektide, sealhulgas energiamahukate tööstusharude jaoks oluliste projektide väljatöötamist. Kirjeldada loamenetluste prognoositavat ja lihtsustatud õigusraamistikku ning seda, kuidas lihtsustatakse vajaduse korral juurdepääsu riiklikule rahastamisele. Esitada üksikasjalikud poliitikasuunad ja meetmed energiasüsteemi digiteerimiseks, puhta energia alaste oskuste arendamiseks ning avatud kaubanduse hõlbustamiseks, et tagada peamiste nullnetokomponentide ja -seadmete vastupidavad ja kestlikud tarneahelad.
17. Määrata kindlaks reformid ja meetmed, mille abil kaasata energia- ja kliimaeesmärkide saavutamiseks vajalikud erasektori investeeringud. Anda põhjalik ja järjekindel ülevaade avaliku ja erasektori investeeringute vajadusest nii kokkuvõtlikult kui ka sektorite kaupa. Täiendada kogu majandust hõlmavat ülevaate alla lähenemisviisi energialiidu viie mõõtme põhjal toimuva alt üles suunatud projektipõhise hindamisega. Esitada kogu investeerimisvajaduse jaotus koos lisateabega riiklike, piirkondlike ja liidu rahastamisallikate ning kaasatavate erasektori rahastamisallikate kohta. Kirjeldada lühidalt, mis liiki rahalise toetuse kavad on valitud avaliku sektori eelarvest rahastatavate poliitikasuundade ja meetmete rakendamiseks, ning segatüüpi rahastamisvahendite rakendamist, kasutades toetusi, laene, tehnilist abi ja avaliku sektori tagatise, sealhulgas kirjeldada riiklike tugipankade rolli asjaomastes kavades ja/või seda, kuidas kaasatakse erasektori rahalisi vahendeid. Kaaluda rahastamisallikana heitkoguste kulutõhusat loovutamist teistele liikmesriikidele jõupingutuste jagamise määruse alusel. Esitada usaldusväärne hinnang kavandatud poliitikasuundade ja meetmete makromajandusliku mõju kohta.

18. Kirjeldada, kuidas ajakohastatud kavas sisalduvad poliitikasuunad ja meetmed on kooskõlas Madalmaade riikliku taaste- ja vastupidavuskavaga, sealhulgas REPowerEU peatükiga.
19. Selgitada üksikasjalikumalt, kuidas ja mis ajaks kavatsevad Madalmaad kaotada järk-järgult fossiilkütuste toetused.
20. Anda üksikasjalikku teavet kliimapöörde ja energiasüsteemi ümberkujundamise mõju kohta ühiskonnale, tööhõivele ja oskustele või mis tahes muu jaotusliku mõju kohta ning õiglase ülemineku toetamiseks kavandatud eesmärkide, poliitikasuundade ja meetmete kohta. Täpsustada toetuse vorm, algatuste mõju, sihtrühmad ja eraldatavad vahendid, võttes arvesse nõukogu soovitusi õiglase kliimaneutraalsusele ülemineku tagamise kohta ⁽²¹⁾. Lisada võimaluse korral veel elemente, et luua piisav analüütiline alus tulevase kliimameetmete sotsiaalkava koostamiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2023/955, ⁽²²⁾ sealhulgas teave selle kohta, kuidas hinnata probleeme ja sotsiaalselt mõju kõige vähem kaitstud elanikkonnarühmadele, mida põhjustab heitkogustega kauplemise süsteemi rakendamine hoone-, maanteetranspordi- ja muudes sektorites kütuse põletamise suhtes, ning kuidas teha kindlaks võimalikud toetusesaajad ja asjakohane poliitikaraamistik. Selgitada, kuidas riiklikus energia- ja kliimakavas kindlaks määratud poliitikaraamistik aitab kaasa Madalmaade kliimameetmete sotsiaalkava koostamisele ja kuidas tagatakse nende kahe kava vaheline kooskõla.
21. Tagada kaasav üldsuse osalemine mõistliku ajavahemiku jooksul ning kohalike ametiasutuste ja kodanikuühiskonna ulatuslik osalemine kava koostamises. Anda selge ülevaade sellest, kuidas konsulteerimine võimaldab kõigil asjaomastel asutustel, kodanikel ja sidusrühmadel, sealhulgas sotsiaalpartneritel, osaleda nii kava projekti kui ka lõpliku ajakohastatud kava koostamises. Esitada kokkuvõtte eri osalejate väljendatud seisukohtadest ja sellest, kuidas konsultatsioonide käigus väljendatud seisukohti on kavas arvesse võetud.
22. Laiendada juba niigi head piirkondlikku koostööd naaberriikidega ning kirjeldada, kuidas Madalmaad kavatsevad luua 2025. aastaks raamistiku koostöö tegemiseks teiste liikmesriikidega kooskõlas direktiivi (EL) 2018/2001 artikliga 9. Jätkata jõupingutusi, et gaasivarustuskindluse jaoks allkirjastada ülejäänud neli kahepoolset solidaarsuskokkulepet naaberriikidega (Belgia, Iirimaa ja Saksamaa).

RIIKLIKE MEETMETE KOOSKÕLA KLIIMANEUTRAALSUSE EESMÄRGIGA JA KLIIMAMUUTUSTEGA KOHANEMISEL TEHTAVATE EDUSAMMUDE TAGAMISEGA VASTAVALT MÄÄRUSELE (EL) 2021/1119

1. Luua asjakohane õigusraamistik kliimamuutustega kohanemise poliitika ja meetmete jaoks.

Brüssel, 18. detsember 2023

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Kadri SIMSON

⁽²¹⁾ Nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus õiglase kliimaneutraalsusele ülemineku tagamise kohta (ELT C 243, 27.6.2022, lk 35).

⁽²²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta määrus (EL) 2023/955, millega luuakse kliimameetmete sotsiaalfond ja muudetakse määrust (EL) 2021/1060 (ELT L 130, 16.5.2023, lk 1).